

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัครโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๒/๒๕๕๕

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาธิปไตย

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาธิปไตย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคชาติประชาธิปไตยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๑. สรุปข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปความได้ ดังนี้

นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) มีคำร้อง ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาธิปไตย (ผู้ถูกร้อง) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคชาติประชาธิปไตย ได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุน จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๖ ตามโครงการหาสมาชิกเพิ่ม งบประมาณ ๑,๔๗๓,๐๐๐ บาท และโครงการอบรมผู้ปฏิบัติงานระดับสูง งบประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท แต่ พรรคชาติประชาธิปไตยได้จัดส่งเอกสารประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนตามโครงการหาสมาชิกเพิ่ม งบประมาณ ๑,๔๗๓,๐๐๐ บาท โดยส่งสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี รวม ๑๑ ฉบับ ซึ่งออกโดย บริษัท ไปติมาดี จำกัด (โรงแรม แกรนด์ ทาวเวอร์ อินน์ กรุงเทพฯ) กับทั้งได้จัดส่งเอกสารประกอบ รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนตามโครงการอบรมผู้ปฏิบัติงานระดับสูง งบประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี จำนวน ๒ ฉบับ ซึ่งออกโดยบริษัท ไปติมาดี จำกัด (โรงแรม แกรนด์ ทาวเวอร์ อินน์ กรุงเทพฯ) ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ตรวจสอบเอกสารประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคชาติประชาธิปไตย ตามโครงการ หาสมาชิกเพิ่มและตามโครงการอบรมผู้ปฏิบัติงานระดับสูงแล้ว พบว่า เอกสารประกอบรายงานการใช้จ่าย เงินสนับสนุนทั้งสองโครงการไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้มีหนังสือ

ถึงสำนักงานสรรพากร ภาค ๑ ให้ตรวจสอบใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี ซึ่งออกโดยบริษัท ไปติมาดี จำกัด (โรงแรม แกรนด์ ทาวเวอร์ อินน์ กรุงเทพฯ ฯ) ว่าเป็นเอกสารที่ถูกต้องหรือไม่

สำนักงานสรรพากร ภาค ๑ ได้แจ้งผลการตรวจสอบเอกสารประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนทั้งสองโครงการดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้นำผลการตรวจสอบเอกสารประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนทั้งสองโครงการของสำนักงานสรรพากร ภาค ๑ เปรียบเทียบกับเอกสารประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของทั้งสองโครงการของพรรคชาติประชาธิปไตย ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้วพบว่าจำนวนเงินไม่ตรงกัน นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ขอให้บริษัท ไปติมาดี จำกัด (โรงแรม แกรนด์ ทาวเวอร์ อินน์ กรุงเทพฯ ฯ) จัดส่งสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี จำนวน ๑๓ ฉบับ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือของนายทะเบียนพรรคการเมือง

บริษัท ไปติมาดี จำกัด (โรงแรม แกรนด์ ทาวเวอร์ อินน์ กรุงเทพฯ ฯ) ส่งใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ๑๒ ฉบับ ซึ่งไม่ครบถ้วน นอกจากนั้น ได้ชี้แจงว่า ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี เล่มที่/เลขที่ ๐๓๐๑/๑๕๐๒๕ นั้น บริษัท ไปติมาดี จำกัด ออกให้แก่ MR. SUN AI FANG เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ตรงกับผลการตรวจสอบของสำนักงานสรรพากร ภาค ๑ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้นำข้อมูลของบริษัท ไปติมาดี จำกัด เปรียบเทียบกับสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี เล่มที่/เลขที่ ๐๓๐๑/๑๕๐๒๕ ของพรรคชาติประชาธิปไตย แล้วพบว่า พรรคชาติประชาธิปไตยได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อความในใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีดังกล่าวให้ผิดไปจากใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี เล่มที่/เลขที่ ๐๓๐๑/๑๕๐๒๕ ที่ออกโดยบริษัท ไปติมาดี จำกัด (โรงแรม แกรนด์ ทาวเวอร์ อินน์ กรุงเทพฯ ฯ) ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

พรรคชาติประชาธิปไตยได้มีหนังสือชี้แจงสรุปได้ว่า ได้ค้นหาต้นฉบับใบเสร็จรับเงินและใบกำกับภาษีจำนวน ๑๓ ฉบับแล้วไม่พบเอกสารดังกล่าว จึงได้ให้นายชาญชัย วิบูลย์ธนรงค์ รองற்றுฎีกพรรค ไปแจ้งความว่าเอกสารหายที่สถานีตำรวจบางเขน และได้มีหนังสือถึงบริษัท ไปติมาดี จำกัด (โรงแรม แกรนด์ ทาวเวอร์ อินน์ กรุงเทพฯ ฯ) เพื่อขอสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี ตั้งแต่เดือนกันยายน

๒๕๕๖ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งได้รับสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีจากบริษัท ไปตีมาตี จำกัด จำนวน ๑๑ ฉบับ และได้ส่งหลักฐานดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารแล้ว เห็นว่าหลักฐานและการชี้แจงของพรรคชาติประชาธิปไตยไม่น่าเชื่อถือ เพราะเอกสารทางการเงินของพรรคการเมืองต้องเก็บรักษาไว้ มีกำหนด ๑๐ ปี ประกอบกับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคชาติประชาธิปไตยในรอบปี ๒๕๕๖ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ หัวหน้าพรรคชาติประชาธิปไตยได้ลงนามด้วยตนเองและมีเหรียญทองของพรรคชาติประชาธิปไตยได้ลงนามรับรองสำเนาถูกต้องในใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีทุกฉบับ และพรรคชาติประชาธิปไตยไม่สามารถชี้แจงเหตุผลที่ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี จำนวน ๒ ฉบับ มีจำนวนเกินความเป็นจริงได้ และเมื่อเปรียบเทียบใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีที่พรรคชาติประชาธิปไตยได้ส่งมาแล้วพบว่าการแก้ไขตัวเลขจำนวนเงินให้มากกว่าความเป็นจริง และมีการใช้ใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษีปลอม ๒ ฉบับ คือ เล่มที่/เลขที่ ๐๒๕๐/๑๕๕๐๑ และ ๐๓๐๑/๑๕๐๒๕

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคชาติประชาธิปไตยได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๕๖ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคชาติประชาธิปไตย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาธิปไตย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคชาติประชาธิปไตยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๖๒

๒. การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งได้แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองในฐานะผู้ร้องทราบ และส่งสำเนาคำร้องไปยังพรรคชาติประชาธิปไตยในฐานะผู้ถูกร้อง เพื่อให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

พรรคชาติประชาธิปไตย มีคำร้องลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๔ ขอขยายระยะเวลาการยื่นคำชี้แจง
แก้ข้อกล่าวหาไปถึงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งศาลพิจารณา และมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ และ
ต่อมาพรรคชาติประชาธิปไตยได้มีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ซึ่งศาลได้มีคำสั่งให้รับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา
รวมไว้ในสำนวนเพื่อประกอบการพิจารณาและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ เมื่อวันที่ ๓
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติม ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งรับคำร้องรวมไว้
ในสำนวนและแจ้งให้ผู้ร้องทราบ

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีการอภิปรายเพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยและเห็นว่าเพื่อประโยชน์ในการพิจารณา
เห็นควรให้นายทะเบียนพรรคการเมืองและหัวหน้าพรรคชาติประชาธิปไตย มาชี้แจงความคิดเห็นประเด็นปัญหา
ในบางประการ ซึ่งในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ศาลรัฐธรรมนูญได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทน
นายทะเบียนพรรคการเมืองและรองหัวหน้าพรรคชาติประชาธิปไตยทำหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคชาติประชาธิปไตย
และเลขาธิการพรรคชาติประชาธิปไตยโดยผู้แทนพรรคชาติประชาธิปไตย และมีคำสั่งอนุญาตให้ยื่นคำแถลง
ปิดคดีเป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายใน ๓๐ วัน

๓. ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยและคำวินิจฉัย

พิเคราะห์แล้ว มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่ากรณีมีเหตุที่จะยุบพรรคชาติประชาธิปไตย
ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา
๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากพรรคชาติประชาธิปไตยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒
ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่ ซึ่งมีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า

“ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน
ที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบ
ภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึง
เก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๓๗ บัญญัติว่า

“ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชี ตามมาตรา ๓๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

ในกรณีที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ให้ประธานสาขาพรรคการเมืองจัดให้มีการทำบัญชี ของสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๘ และรับรองความถูกต้องตลอดจนจัดส่งบัญชีของสาขาพรรคการเมือง เพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง”

มาตรา ๓๘ บัญญัติว่า

“บัญชีของพรรคการเมืองและบัญชีของสาขาพรรคการเมืองประกอบด้วย

- (๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับ และแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย
- (๒) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาคตามมาตรา ๔๘
- (๓) บัญชีแยกประเภท
- (๔) บัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน

การลงบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่ถูกต้องสมบูรณ์โดยครบถ้วน

บัญชีตาม (๑) และ (๒) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่รายการนั้นเกิดขึ้น

บัญชีตาม (๓) และ (๔) ต้องลงรายการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือน ที่รายการนั้นเกิดขึ้น”

มาตรา ๓๙ บัญญัติว่า

“พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้แจ้ง การจัดตั้งขึ้น และครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

การปิดบัญชีให้จัดทำงบการเงิน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย งบดุลและรายได้ และค่าใช้จ่าย ของพรรคการเมือง กรณีที่มีสาขาพรรคการเมือง งบการเงินให้รวมถึงงบการเงินของสาขาพรรคการเมือง ทุกสาขาพรรคการเมืองด้วย

งบดุลต้องแสดงรายการ สินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของพรรคการเมือง

งบรายได้และค่าใช้จ่ายอย่างน้อยต้องแสดงที่มาของรายได้ ซึ่งได้รับจากเงินบริจาค เงินสนับสนุนจากรัฐ และรายได้อื่นที่มีกับทางใช้ไปของค่าใช้จ่ายดำเนินการของพรรคการเมือง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งต้องแสดงไว้โดยชัดเจน

งบดุลต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองการสอบบัญชี”

มาตรา ๔๐ บัญญัติว่า

“งบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้วต้องเสนอที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี โดยแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้า และเปิดเผยไว้ ณ ที่ตั้งของสำนักงานของพรรคการเมือง และสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้วตามวรรคหนึ่ง หัวหน้าพรรคการเมืองต้องรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรียญของพรรคการเมือง และให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งงบการเงินต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติพร้อมทั้งสำเนาบัญชีตามมาตรา ๓๘

เมื่อนายทะเบียนได้รับงบการเงินและสำเนาบัญชีตามวรรคสองแล้ว ให้นายทะเบียนเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบและประกาศให้สาธารณชนทราบ”

มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า

“พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

มาตรา ๖๓ บัญญัติว่า

“ในกรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว ถ้าต่อมาปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๔๐ ให้นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนดังกล่าวและให้นายทะเบียนนำเงินสนับสนุนที่เรียกคืนเข้ากองทุน”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า

“พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความผิดดังกล่าวก่อเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะพิจารณาว่าพรรคชาติประชาธิปไตยได้กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ อันเป็นเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ให้ต้องยุบพรรคหรือไม่นั้น จำเป็นต้องพิจารณาว่าผู้ร้อง คือ พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจดำเนินการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้หรือไม่ เนื่องจากหัวหน้าพรรคชาติประชาธิปไตย อ้างว่า พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ กระทำในนามส่วนตัวจึงไม่มีอำนาจขอให้ยุบพรรคชาติประชาธิปไตย

พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ และย่อมมีอำนาจกระทำการต่าง ๆ แทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นนิติบุคคล รวมทั้งการยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมืองที่กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) และมาตรา ๖๕ วรรคสอง ข้ออ้างของพรรคชาติประชาธิปไตยว่า พลตำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ กระทำในนามส่วนตัว และไม่มีอำนาจดำเนินการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคชาติประชาธิปไตยจึงฟังไม่ขึ้น

ส่วนกรณีนี้มีเหตุที่จะยุบพรรคชาติประชาธิปไตย เนื่องจากมีการกระทำความผิดในเรื่องการรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคหรือไม่เป็นเรื่องต้องพิจารณาต่อไป

จากบทบัญญัติของกฎหมายต่าง ๆ ข้างต้นจะเห็นได้ว่าการทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ซึ่งจะต้องรายงานทั้งการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ทำรายงานเกี่ยวกับบัญชีของพรรค และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน โดยต้องทำให้ถูกต้องตามความเป็นจริงด้วย หากไม่ดำเนินการหรือดำเนินการไม่ถูกต้องย่อมเป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้สั่งยุบพรรคได้ ตลอดจนต้องคืนเงินให้แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และมีความรับผิดชอบทางอาญา

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ในเรื่องนี้ได้ความว่า พรรคชาติประชาธิปไตยได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๖ ซึ่งพรรคมีหน้าที่ต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายและต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นรายงานดังกล่าวต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

การที่พรรคชาติประชาธิปไตยได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๔๖ ตามโครงการหาสมาชิกเพิ่มเป็นเงิน ๑,๔๗๓,๐๐๐ บาท และโครงการอบรมผู้ปฏิบัติงานระดับสูง จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท และได้ส่งรายงานการใช้จ่ายเงินตามโครงการดังกล่าวต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยได้แนบสำเนาใบเสร็จรับเงินมาด้วย แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองอ้างว่าได้ตรวจสอบพบว่าเอกสารดังกล่าวไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง จึงได้มีหนังสือตรวจสอบไปยังสำนักงานสรรพากร ภาค ๑ และบริษัท ไปติมาดี จำกัด (โรงแรม แกรนด์ ทาวเวอร์ อินน์ กรุงเทพฯ) ซึ่งปรากฏว่ามีการแก้ไขตัวเลขในใบเสร็จรับเงิน

จากการชี้แจงของตัวแทนพรรคชาติประชาธิปไตย ผู้ถูกร้อง อ้างว่าได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย คือ มาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ครบถ้วนแล้ว เพียงแต่มีความบกพร่องเล็กน้อยเกี่ยวกับบัญชีเท่านั้น เช่น ในการเบิกจ่ายค่าพาหนะเดินทางของผู้มาร่วมประชุมใหญ่ของพรรคซึ่งจ่ายไป ๔๐๐ บาทต่อคน แต่ตามระเบียบเบิกได้เพียง ๑๐๐ บาทต่อคน และมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในทำนองเดียวกันที่ไม่สามารถชี้แจงในระเบียบและรายละเอียดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบได้ จึงเกิดความผิดพลาดโดยไม่ตั้งใจและไม่สามารถมีใบเสร็จรับเงินให้ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดได้

อย่างไรก็ตามการที่พรรคชาติประชาธิปไตยได้ส่งใบเสร็จรับเงินต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยนำสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี เล่มที่/เลขที่ ๐๒๕๐/๑๔๕๐๑ ซึ่งออกให้แก่ MR. SUN AI FANG มิใช่ออกให้แก่พรรคชาติประชาธิปไตย และนำสำเนาใบเสร็จรับเงิน/ใบกำกับภาษี เล่มที่/เลขที่ ๐๒๕๓/๑๔๕๐๑ ๐๒๕๔/๑๔๕๓๑ ๐๓๐๓/๑๕๑๑๔ ๐๓๐๓/๑๕๑๔๘ ๐๓๐๘/๑๕๓๖๕ ๐๓๐๖/๑๕๒๕๕ ๐๓๐๓/๑๕๑๑๓ ๐๓๐๓/๑๕๑๕๐ และ ๐๓๐๖/๑๕๒๕๔ ซึ่งได้มีการแก้ไขตัวเลขจำนวนเงินให้สูงกว่าความเป็นจริง จึงเป็นกรณีที่พรรคชาติประชาธิปไตยมิได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ อันเป็นเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ให้ต้องยุบพรรคได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจสั่งยุบพรรคชาติประชาธิปไตยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาธิปไตยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ